

ANTONI LOPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagossi)

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS. DOBLE PREU

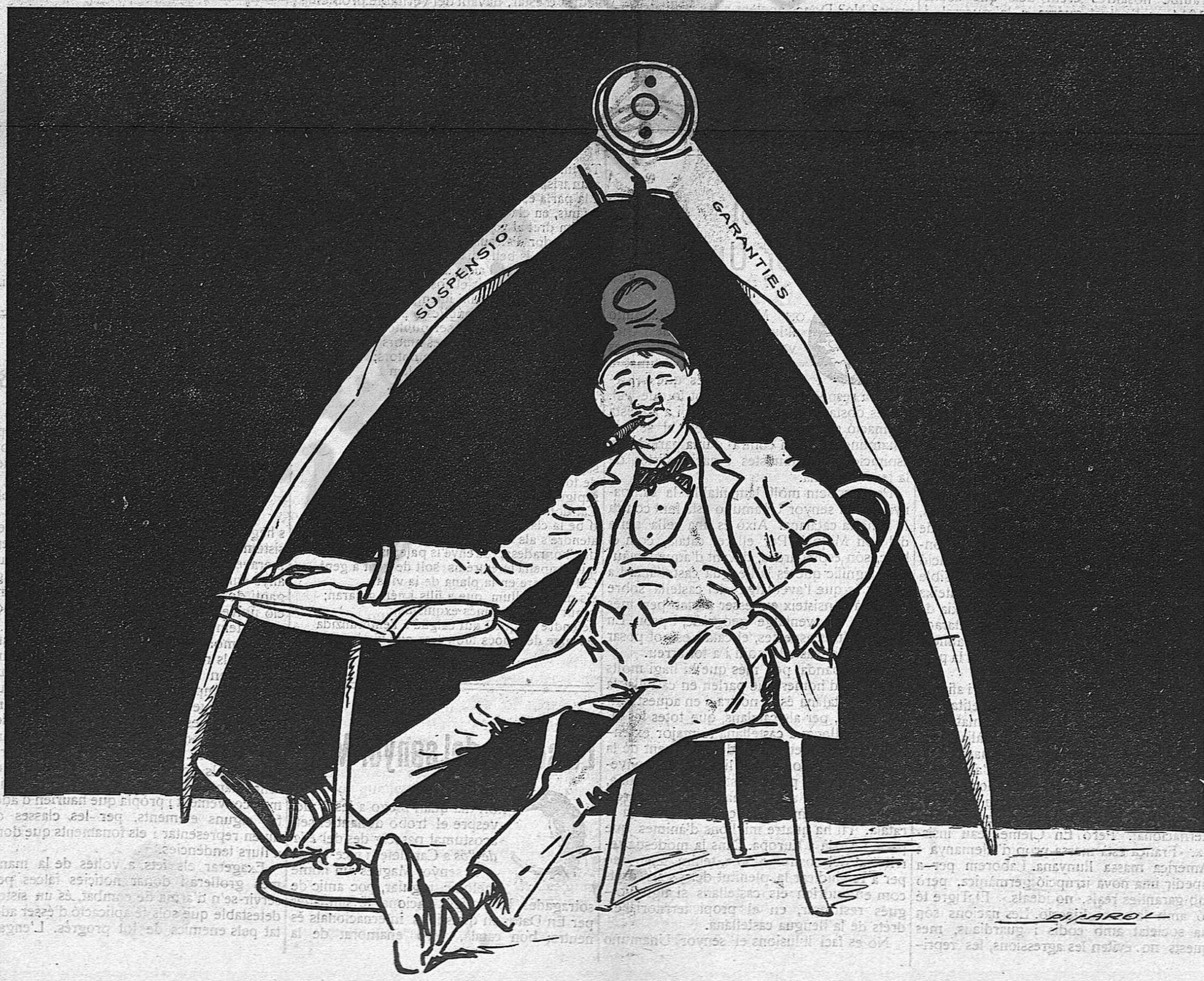

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LIBRERIA ESPANYOLA, RAMbla DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA

TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

"Todo español tiene derecho, etc., etc., etc..."

Un compàs d'espera

La voluntat de Catalunya

El poble català vol l'autonomia, i la vol tan ampla com li pertoca. Qui negui que sigui aquesta la voluntat del nostre poble, menteix, i sap que menteix.

El problema és clar. A l'Estat espanyol hi ha un poble, Catalunya, que vol l'autonomia integral, i la demana amb tota l'energia del seu dret. Pot negar-l'hi l'Estat espanyol? Li negarà el principi segons el qual els pobles han de disposar dels seus destins i han de governar-se ells mateixos per les institucions que vulguin. I aquest principi, que és de noble arrel democràtica, triomfa plenament en el món d'avui.

Tothom té dret a discutir les idees polítiques, les al·legacions històriques i els arguments doctrinals. Al que no té dret ningú és a oposar-se a la voluntat d'un poble quan aquest exigeix el govern propi.

I això és el que exigeix Catalunya amb perfecte dret. En les pròximes Assemblees, la voluntat del nostre poble es manifestarà d'una manera definitiva i solemne. Contra el dret nostre no es pot alçar cap altre dret.

Aliances o Lliga de nacions?

L'antic món internacionalista preconitzava fervorosament el adveniment de la Societat de Nacions. Són wilsonians en guany com abans eren marxistes. Solament que el vell crit «Treballadors de totes les nacions, uniu-vos!» ha estat substituït per la teoria dels Estats comanditaris, creient els socialistes podran suprir des de les altures governatives i parlamentàries la ineficàcia de la Internacional.

També nosaltres érem dels que abans de 1914 cridavem «guerra a la guerra» i conservavem la fe en el veto del proletariat internacionalista. La vaga general i el sabotatge impidien les hecatombes. Els dos pobles rivals, França i Alemanya, no acabaven de imposar els ideals socialistes, recollint quatre milions de sufragis la Social-Democràcia, obtenint el partit socialist francès cent deu diputats adversaris de la llei de tres anys? I de sobre, la guerra. Un crit «Que ens ataquen els russos!» llença a la Internacional alemanya contra les Internacionals europees, i França, la gran antimilitarista, surt cap a la frontera cantant encara: *C'est la guerre finale!*... Per què l'abominació? Un poble feia presa en un altre, i per damunt de totes les logomaquies idealistes, l'instint nacional se redreçava heroic i encapat.

Ara se diu: Constituim la Societat de Nacions per a evitar les noves guerres. Bé, però desseguida escoltem la frase aguda d'En Clemenceau, que a París, fa un any, ens va repetir M. Brousse:

— Perfectament, però com tota societat, la de les nacions portarà la garantia de les potències que la formen, i quina garantia ens oferirà la firma d'Alemanya?

Bèlgica era un producte d'una Societat de Nacions. Una d'aquestes trencà la seva paraula i aquest trencament feu veure que els pobles poden patir ingenuïtats temeràries. Per la Societat de Nacions, protectora de Bèlgica, França no va fortificar la seva frontera nord, projectant la seva mobilització vers l'Est, error enorme que feu possible Charleroi i la invasió. Per aqueixa mateixa Societat de Nacions, l'Anglaterra careixia de exercit terrestre. No estava Bèlgica declarada inviolable, amb inviolabilitat solemnialment garantida? Per què, doncs, pensar en la possibilitat d'un perjuri i d'una guerra?

An aquí, En Clemenceau s'aixeca i afirma: Si en lloc de confiar en la nostra petita Societat de Nacions, haguéssim format amb França, Anglaterra, Rússia i Itàlia, una aliança ofensiva-defensiva, Alemanya no hauria atacat. Confessem que l'argument d'En Clemenceau flueix. La Societat de Nacions també pot ésser una aliança ofensiva-defensiva, constituint una gendarmeria internacional. Però En Clemenceau insisteix: «França està massa prop d'Alemanya i l'Amèrica massa llunyana. Laborem per a impedir una nova irrupció germànica, però amb garanties reals, no ideals.» El Tigre té raó amb la seva objecció. Les nacions són una societat amb codis i guardians, mes aquests no eviten les aggressions, les reprí-

meixen. No podria ocórrer quelcom semblant amb la Societat de Nacions? Pensem que la guerra ens ha ensenyat que els exèrcits s'improviten. D'un comerciant sorgeix un capità; d'una fàbrica de màquines de cosir, una altra d'ametralladores. Pensem també que uns homes com els bolxevics, internacionalistes i pacifistes, declaren la guerra al món.

El nostre dubte és el dubte del món, inclús dels turiferaris d'En Wilson. Per a evitar les noves hecatombes quin procediment serà el més eficaç, la vella pràctica de les alliances o bé la Societat de Nacions? El cor nostre segueix an En Wilson, però quan En Clemenceau parla del candor espiritual del Gran President, sentim l'engúnia de que tal volta tingui raó. 1914 ha estat una gran il·lúcio. Però manca plantear el plet en termes als decisius. Comença o no una nova era humana? No? Doncs apelem a les realitats immediates. Si? Doncs imosem les innovacions amplies i definitives. Heu's aquí el problema:

PARADOX

NOTA.—L'absurditat política, desposeint-nos dels drets constitucionals, ens impideix comentar els esdeveniments quotidians. No poguem mirar a Espanya, mirem fora d'ella.

La dèria del senyor Unamuno

DON Miquel de Unamuno l'lustre catedràtic de l'Universitat de Salamanca, és molt respectat i estimat a Catalunya. I és que a Ca-

talunya respectem i estimem tot lo que val. No és obstacle a aquest respecte i a aquesta estimació el fet que, de vegades, el senyor Unamuno parli en contra d'una part de les aspiracions autonomistes i nacionalistes de la terra catalana.

Però trobem molt lamentable la campanya que el senyor Unamuno està fent contra la llengua catalana. Això és una vella dèria del don Miquel. Per ell, el català, com el basc, són espingardes, davant d'aqueix màs-ser magnífic que és la llengua castellana. La veritat és que l'aventatge del castellà sobre el català consisteix en ésser parlat per més gent. Es un avantatge geogràfic, i prou. En tots els altres aspectes, el català es pot posar al costat del castellà, aquí i a tot arreu.

D'altra banda, per més que hi hagi molts milions d'homes que parlen en castellà, la llengua catalana és la nostra, i en aquest sentit val més, per als catalans, que totes les altres. Si la llengua castellana té major extensió (deguda a l'etxar del descobriment de la Amèrica) que bon profit li faci. No li envegem gota. Que parlin castellà a l'Argentina, i a l'Uruguai, i al Paraguai, i a Honduras; però a Catalunya som catalans i parlem el català. Hi ha quatre milions d'ànimés que parlen català a Europa. Dins la modestia territorial del nostre idioma, tenim tanta raó per a reivindicar la plenitud dels seus drets com en tindrien els castellans si algú volgués restringir, en el propi territori, els drets de la llengua castellana.

No es faci il·lusions el senyor Unamuno

sobre la importància actual de la llengua castellana davant del món. Pel que toca a la cultura i a les prerrogatives internacionals, és una espingarda. Avui, la valua d'una llengua es mesura per la seva força com a instrument de cultura. Una cosa és l'extensió geogràfica d'un idioma i una altra la seva intensitat cultural. En aquest darrer aspecte, el català està ja passant davant del castellà.

El senyor Unamuno vol convèncer als catalans de la necessitat que tenen, segons ell, de deixar el català pel castellà. Per a anar bé, segons el professor de Salamanca, cal que els catalans adoptem la llengua castellana, i si la parlem malament «regionalment mala-ment», —com ell diu—, millor. Aquest tema constitueix una veritable dèria per al senyor Unamuno, dèria que en les darreres setmanes s'ha aguditzat formidablement fins al punt de no parlar quasi d'altra cosa en els seus discursos i articles.

Hem de dir al senyor Unamuno que es molesta inútilment. Ell parla del problema de la llengua catalana com si els catalans encara haguessin de prendre un determini en aquest punt. No, senyor Unamuno. Ja fa anys que l'hem pres el nostre determini. Tots aqueixos arguments que ara vosté usa, ja els coneixem. Els tenim examinats, sospecats i arreconats a l'arxiu de les polèmiques. Hem pres el determini de quedar-nos amb la llengua catalana, amb la glòria llengua nostra. Fa vint anys, En Prat de la Riba i *Clarín* van tenir una famosa polèmica sobre el problema de la llengua. Avui les polèmiques sobreén, perquè per part nostra el problema està resolt. Ja no es tracta de sapiguer si els catalans hem de parlar i escriure en llengua pròpia o en llengua estranya. Es tracta de sapiguer si, volgunt els catalans el lliure ús privat i públic de la nostra llengua i l'oficialitat d'aquesta a Catalunya, tenen dret els altres a oposar-se a la nostra voluntat. El senyor Unamuno, si és democrata, hauria d'estar, davant del veritable problema d'avui, al costat dels catalans.

FULMEN

PROGRAMA MÍNIM

DRETS

Tenim dret a pa, a llana i a repòs a un trispol que ns cobegi amorós, a la parla escocesa que hem après infants, en els espais de bes a bes. Tenim dret al volar de pensament explorador d'afracs i descontent, a entendre's els bells dialectes de la flor, la planta, el Sol, l'aire ubriagador. Tenim dret a veillar el nostre niu, a aturà a qui'l profani intempestiu. Mentre nostres fets públics o privats puguen per tot el món ser publicats, qui tracti de reblar nostres amors flamejants d'altruisme, redemptors, serà traïd a la Pàtria que volem sana, lliure d'oprobios alsaprem.

DEURES

Per tenir dret a tanta Autonomia, cal sapiguer sometre'l seny i el cor, sapiguer que'l treball desmemoria de tota estrafalaria alevosia sapiguent que'l treball és pau i amor, Cal donar a la tasca mans i braços o bé la clara llum del pensament, atendre's als compassos de l'horradesa, estrénys'e ls paterns llaços que empelta's extremos solts de gent a gent. Cal escriure en la plana de la vida els mots de llum que a fills i néts guiran; sentir la dignitat més exquisida, defendre a aquell qui caigué a l'embranzida selvage dels pocs monstres que vindran.

J. C. i SENDRA

La solapa del senyor Magí

SADA dia quan plego a les 7 del vespre el trobo donant el seu acostumat passeig des del *Pla de l'ós* a Canaletes i vice-versa.

El senyor Magí és un home metòdic, regular, poc amic de sotragades. En política nacional té simpaties per En Dato; en qüestions internacionals és neutre; bon català, però enamorat de la

patria grande. Al començar les actuals companyes a favor de l'autonomia, vareig trobar-lo un vespre davant de Betlem lluit a la solapa un llacet amb els colors de la bandera espanyola.

Un dels dies que més tranquilament doava el senyor Magí el seu tom per les Rambles, va sentir uns visques i quasi al mateix temps unes garrotades. Els visques els donaven una colla de jovenets que fugien, i les garrotades les colocaven a la seva esquena uns policies malcarats. A l'endemà el senyor Magí, que tenia el seu gènit, duia a la solapa, al costat del llacet espanyol, el llacet de les quatre barres.

Fa pocs dies, quan més distret estava bant amb una turmella aixerida que plegava del treball, va veure pujar Rambles amunt una colla de senyorets amb bigotis a Jo Kaiser i aire marcial. El senyor Magí va obrir uns ulls com unes taronges i va dir: Caram, caram! Un dels guapos aquells va agafar-lo per la solapa i va dir-li amb veu de colegial i modos de carreter: ¡Hable Vd. cristiano, so tio!

El senyor Magí va callar per prudència, va anar-se'n de la Rambla i va arrancar-se de la solapa la bandera espanyola.

Ahí al vespre i a l' hora de costum vaig trobar al senyor Magí, l'idòneo, el neutral, el tant-se-me'n dona, a la Rambla. El seu passeig es limitava a la Rambla de Canaletes. Vaig adonar-me que portava bastó. Cada vegada que passava per davant del «Petit-Pelayo» s'afurava un moment de cara al popular restaurant, quadrant-se com un cabó de gastadors.

Una de les vegades que va passar-me a frega-roba vareig mirar-li la solapa. Hi duia un botó amb una grossa estrella de cinc puntes i al fons les quatre barres.

Naturalment!

JEPH DE JESUP

COM AVUI

Un il·lustre avui compleix, dia per dia, juny, junt amb dos mil més, el crit donava, i al camp, l'ideal, amb armes defensava, la causa que de cor tothom sentia. La gent, al d'ls-hi el fet, i quina alegria! el gest d'aquells valents encoratjava al poble aqüest, qui, ardidiament lluitava, sedent de l'integral autonomia. Els vells, que no perdien l'esperança, entorn's acoblen de la magna empresa qu'empeny resoltament a la victòria, i aquells cants que ahir eren d'enyoixània retorna'n a la Pàtria la grandesa del dies més heroics de nostra història.

S. BORRUT i SOLER

Els nous horitzons

Es té una visió prou clara per a juzgar de l'actual moviment social que va prenen a tot arreu?

Es probable que molts, per a la seva apreciació no s'hagin deslligat suficientment de normes i sistemes que si eren excel·lents i cumplien a meravella els impulsos del liberalisme d'uns anys enrera, avui, molts, davant el pas gegant donat a les idees per aquesta comunitat universal, devien totalment ineficacis per extemporanis i caducs.

Són molts els polítics, fins els més esquerrians i els respectius orgues en la Premsa, que donen l'impressió d'haver adoptat una actitud completament tancada i fins tocada de no volgut ni sentir parlar dels fets i noves tendències que com una avassalladora frisana escomenen inopinadament aquest vell continent. L'oposició sistemàtica presa davant dels aconteixements que s'estan desenrotllant potser no marqui pas la posició més convenient i pròpia que haurien d'adoptar alguns elements, per les classes que diuen representar i els fonaments que donen a llurs tendències.

Exagerar els fets, a voltes de la manera més grollera i donar notícies falces per a servir-se'n d'arma de combat, és un sistema detestable que sols té aplicació d'ésser adoptat pels enemics de tot progrés. L'engany,

en aquests casos, on conduceix en definitiva en ésser coneigut, que no ha pas de tardar, és a una accentuació de les passions i a fer més viva i perduradera l'odiositat contra qui es val de tals manyes.

Tots els que, enfront de les revolucions desencadenades, més que de judicis serens, es valen del infundi o de la bafa acceptant com a bo, tot el que se'n conta encara que procedeixi dels més acèrrims detentors de la llibertat, aparenent estar posats en una posició falsa, fòra de la realitat i perillosa; puix en moments donats estarien incapacitats per a servir de prudent i lleigitim poder moderador.

No val, tampoc, volgues presentar fets de tota magnitud com realitzats sense plan ni finalitat, com mancats de tota conscient direcció, com si els homes que intervenen no tinguessin cap idealitat fonamental en dirigir el resultat de l'acció empresa. Són puerils aquests intents d'enfocar el que ocurreix en aquestes nacions, en dos o tres idees immediates, barroeres, primitivament ingènues; buscar explicacions de la gesta en episodis que poden ocurrir en poblets isolats, entre gent llastimosament inculta, i desatendre's dels grans centres, de l'intel·ligent activitat de les capitals on precisament radica i d'allí s'escampa tot moviment; on són generades i coordinades idees i concasions de renovament, que es sabut, en arribar a la periferie, poden ésser incomprendes o tergiversades. Ah! si la vida política o de civilitat d'Espanya hagués d'ésser explicada per anècdotes de poble interior; quin concepte tan depriment i trist com hauria de formar-se!

Es possible que molts no's hagin encara fet ben bé carre de l'immenxa transformació operada en el poble en sos ideals i aspiracions; és necessari comprender que en el transcurs d'un poc temps, pensament i sentiments de la generalitat ho han seguit la normal trajectòria evolutiva, sinó que han traspasat, han passat per sobre la gradació que en altres condicions s'haguera continuat. Es seguir que no l'han intimament compulsa la opinió de la massa treballadora; els gran canvis que en ella s'han operat; les insinuacions de nous estats de coses que s'inicien i circulen vertiginosament fins en els llocs més apartats; la sugestió d'unes noves nocions que persuasives s'infiltren i refermien. Cal veure com ara són rebudes pel treballador les idees d'un canvi en les condicions del treball, més que en la remuneració dels seus esforços; com els petits terrans i jornalers, entre la penúria que els aclarava, se'n figura injusta la seva condició, i entreveuen, encara que incongruent, una situació més equitativa, i com se'n fa enorme, afrentós, el contrast de l'opulència dels uns amb la miseria dels altres.

I en contestar que els derroters que es senyala són utòpics i somnis irrealsitzables; que lo que se'n desperta són els més instints, que lo que demanen no és de dret, ni legal; que aquestes aspiracions no són justes ni llegítimes, amb tota la caterva d'adjectius que formen la bella qüestió batallona; són tòpics tan gastats que millor seria no tenir-hi massa confiança; igual que en la consabuda objecció de que no és hora, de que no s'està preparat. Caduquen els arguments i esdevénen inexpressius borrats per les noves interpretacions que l'avenc reclama; com no és eterna ni immutable, l'aplicació del significat de les paraules, les quals seguint la llei inatural del progrés, sofreixen canvis tan fonamentals que deixen d'expressar el que abans deien.

Ara, s'ha de recordar que del que es tracta és de fets, de realitats presents que es fan exigentment imperioses, a les quals deu acomodar-se l'actuació i el punt de mira a menys de resultar una ràmora inútil; i en lloc de parlar de peste bolxevista i de cordons sanitaris per a oposar-s'hi, que menys serviran per a les idees quan són inútils i contraproducents en les epidèmies, segurament fóra millor l'estudi seré, l'amplia i lliure discussió sense prevencions obcecades, i procurant deixar de banda el lastre feixuc del passat per a extender llargament la vista en el futur.

LL. PUJOL MASSAGUER

— Qui ho deia que m'feien por els miures...

SONATA XCIII

RA sí que hom se'n diverteix vivint. Cada dia veus coses noves, adhuc senyors que no dimiteixen, ni es tornen vermells, ni treuen de son despatx a qui a la cara els diu que són ineptes ells i els servidors que el volten.

Per això no volia morir la vella.

Jo, amics, una cosa com aquesta no la vegí mai; no la sé comprendre.

A casa, quan a una minyona, atrapada infraganti l'acusen, alça el pit, s'ondula, té diu pòrc, l'accusa d'accions lletges i... després se'n va.

Aquests senyors ni s'enfaduen, ni se'n van. Tot lo més que fan és cantar.

* * *
Nuestros ginetes, montados,
no son del Apocalipsis;
Cal pie en tierra, enamorados
de la alegre sicalipsis.

(Canten els altres)

* * *
A mi deme usted Eden,
a mi deme usted Folies,
a mi deme usted un auto
que me lleve a bergeries.

I naturalment el senyor amo de la insulà commogut davant els cants de sos servidors els engega al carrer on puguen fer i desfer com els plagui.

Recomana únicament:

* * *
U'h amb les sòtes!... Deixeu-me-les
estar. I ben tranquilles.

I ara de que voleu que parlem? de les Assemblees? No'm fumareu pas. Sé molt bé al joc que joguem i com que'l sé, servidor muts i a la gàbia.

Dels empresonats?

* * *
Més muts.

D'aquesta brometa deertura del Congrés?

Això no té nom amics. De les úniques coses sèries, que són les Assemblees, no podem parlar-ne encara. Esperem-nos. Ja veurem què en sortirà. Hi ha gent que no

creu en res. Feliçment soc al revés. Jo crec que anem de dret a l'autonomia de la nostra terra. Si m'erro ara, pitjor per a ells. Un poeta català digué un dia parlant de la «Jove Catalunya»:

Sigui brasa o sigui flama, lo que hi ha de cert és foc.

Bevem.

MORITZ III

Nota de fòra

Perelló.—El nostre satana que és un ché arrogant i ben plantat, està que treu foc pels queixals pérquè el senyor Bisbe li ha donat permís per a nou mesos, els quals no sabem en quin poble els ha de passar i diu que d'aquesta feta algú se'n recordrà.

Pero escolti mossen Barra, si és vostè qui ha demanat el permís per a descansar de ses fadiges, qui se'n ha de recordar? Si vostè s'ha guiat més dels assumptes de l'Església en lloc de cuidar-se de la política, qui sap si no s'hauria vist en el cas de tenir que anar a disfrutar un permís que a vostè es compren que no li ve de gust i tal vegada el poble no estarà en l'estat d'ànim en que es troba degut a la seva actitud.

Que vostè no es cuidava de la política? Ja ho sap el poble, i si no que ho preguntin al ex-agutx de l'Ajuntament; ell dirà lo que vostè li va proposar respecte de un document que tenien firmat alguns dels empleats del Municipi.

Creguïns mossèn Tripes, al poble que vagi a disfrutar el permís que el senyor Bisbe li ha donat, no es cuide de política, cui'di's no més de sindicats de S. Antoni que potser li donaran més bons resultats. No ho entén?

EL "CÚRALO-TODO"

— Senyor Wilson, voldria que mirés, prescindint noblement de tota argúcia, si pot contribuir amb el seu esforç a capdella l'embull-caos de Rússia.

— Senyor Wilson, farà molt santament, per més que sa actitud algú critiqui, si s'absté de tocà el problema rus i impideix que ningú del món s'hi fiqui.

— Senyor Wilson, recordi que hem tingut a prop de quatre mil naus enfonsades i que per reanys el nostre comerç ens falten dos milions de tonelades.

— Senyor Wilson, vejam si pensarà, vostè, que és tan magnànim i tan noble, a treballar pel just aixamplament de les velles fronteres del meu poble.

— Senyor Wilson, a gran velocitat, doncs tota dilació seria un erro, és precís que ns envii un cargament de benzina, quitä i sulfat de ferro.

— Senyor Wilson, per fè altre cop camí i dà impuls a les forces productores, convé que ns proporcioni mil vagons i les corresponents locomotores.

— Senyor Wilson, si no li sembla mal, a veure si farà tots els possibles perquè ens toquin uns quants bons submarins i quaranta o cinquanta dirigibles.

— Senyor Wilson, d'aixamplis jo no'n vull, que'l tení hisendes grans a mi no'n prova; en canvi necessito mil milions per arreglar-me i ferme roba nova.

— Senyor Wilson, ¿podem comptà amb vostè per entrar a figurà en la Conferència?

— Senyor Wilson, ¿es vol encarregar de fer nos respectar l'independència?

— Senyor Wilson, ¿perquè no gira els ulls envers les nostres viles destruides?

— Senyor Wilson, ¿ens pot donar, a fi, jàcenes i taulons de varies mides?

— Senyor Wilson, amb tres províncies més nostres aspiracions queden completes.

— Senyor Wilson, ¿no sap que patim fam?

Per favor, bacallà, cigrons, monges...

— Senyor Wilson, els grecs, serens i altius, esperen que vostè tindrà memòria.

— Senyor Wilson, ¿i Pèrsia? Tornara a fer rotlló en les planes de l'Història?

— Senyor Wilson, colònies pel meu ús!

Quatre isletes o cinc, no a més aspiro.

— Senyor Wilson, voldria sortir al mar i confiò en vostè per conseguir-ho.

— Senyor Wilson, l'Egipte té els seus drets.

— Senyor Wilson, recordis de la Tràcia.

— Senyor Wilson, jo soc la «verda Irlanda».

— Senyor Wilson, no oblixi a la Dalmàcia.

— Senyor Wilson, per Déu, mantingu's ferm!

— Senyor Wilson, rebutgi la copidial...

— Senyor Wilson, no ns deixi defraudats!

— Senyor Wilson, que imperi la justícia...

Si el bon Wilson soporta tot això sense agotà el caudal de la paciència ni tornar-se a la fi boig rematat, ja us die que és un senyor de resistència!

C. GUMÀ

Feliciana García

E l diumenge darrer i al indret del carrer de Viladomat, el tren va des troçar a aquesta dona, velleta de vuitanta anys.

Es un de tants cassos que van a nodrir la crònica negra dels nostres periòdics informatius, però és un cas especial per tractar-se de qui es tracta.

Aquesta pobla dona era mare del carboner Ramon Clément, fusellat quan la represiò de 1909.

Per la significació que li va donar el drama de que fou protagonista el seu fill, company nostre de presó durant un mes i mig, entenem necessari dedicar un record pietós a la memòria de la mare, víctima dels odis africans de la gent reaccionària que tant bé s'aprofita durant aquells tràgics tres mesos de dominí.

Nósaltres que la coneixíem bé, sabem quelcom de la família desventurada, temim dret a publicar els afanys d'aquéixa dona que no sabia obrir al fill i cada any per Totsants anava al cementiri a dur unes flors per a comprar-les, les anava a captar.

Patia una sordera aguda. La seva família li havia dit força vegades que no anés a travessar els rails del tren, emperò ella no en feia cabal.

Venia de missa quan succeí la desgràcia; heu's aquí un dato que ens aferma en la nostra fe anticatólica. Cal dedicar un pensament de condol a la dona que tant ha sofert, i assegurar a la seva família que ens associem a la seva pena grossa.

J. COSTA I POMÉS

Aquest número ha passat per la censura governativa

El vestic del la carn

En l'any 1415, el reboster del rei Ferran d'Antequera sostingué una forta disputa amb el carnicer, a qui havia comprat la carn per al seu seixant, puig aquell no volia pagar el tribut nomenat del vestic. Això produí una grossa agitació en el poble, que acudí davant dels consellers queixant-se de la violació de que eren objecte les lleis de la ciutat. Els consellers acordaren enviar una representació al monarca per a exposar-li la queixa i fer-li present la necessitat de que paguess els drets que la ciutat estaberts tenia.

Aquell any el Conseller en cap era En Marc Turell. Aquest, fos per estar malalt, fos per la por que li inspirava l'anar a plantar cara al monarca, s'excusà de presidir la comissió. En vista d'això, fou senyalat pel poble el conseller segon, Joan Fivaller, home de gran talent i ferm defensor dels drets de la ciutat. Fivaller prometé que ell aniria a trobar al rei i li parlaria en nom del poble de Barcelona.

Era allò, en aquells temps, un perillós cop d'audàcia. Quan se sapigué per la ciutat que En Fivaller estava disposat a donar-lo, s'estengué la temensa de les conseqüències que portaria l'enig que provocaria segurament en el rei l'acte d'En Fivaller. Diuen les cròniques d'aquell temps que els ciutadans tancaren les portes de les seves cases i prepararen les armes per a la defensa, en previsió de que don Ferran volgués castigar a Barcelona de la viril audàcia del seu representant Fivaller.

Abans de donar aquell greu pas, En Joan Fivaller rebé els Sagaments i es despidé de la seva família entre grans plors de sa muller i fills, car considerava possible que el rei el fes penjar. Sortí al carrer amb gramalla i gorra negres, en senyal de dol,陪伴at d'un verguer, un patge i dotze escuders, tots vestits també de negre. En els carrers per on passà hi havia una immensa gentada, que feu al conseller heroic grans manifestacions d'adhesió i de simpatia.

Una vegada en el Palau Reial, feu quedar en les primeres sales del mateix el seu seguici, i ell avançà sol cap a l'avantcambra reial i trucà a la porta. El porter li preguntà:

—Sois Juan Fivaller?

—Sóc un conseller de la ciutat de Barcelona—contestà En Fivaller.

Dues vegades més feu el porter la mateixa pregunta, donant sempre En Fivaller la mateixa resposta.

Aleshores el porter li pregà que contestés concretament a la pregunta, puig sols tenia ordre de deixar entrar an En Joan Fivaller. Aquest replicà que el seu nom no importava, perquè venia en representació de tots.

Anà el porter a explicar al rei lo que passava, i el monarca li donà ordre de que el deixés entrar, dient:

—Ya por su pertinacia demuéstrase que es Fivaller, y por sus palabras puedo deducir lo mal que se portará contigo.

Entrà Fivaller a la cambra del rei, que tractava de dissimular el seu enig, i li besà la mà. Don Ferran li digué que li causava meravella tal ambaixada, per quant veia que se'l volia tractar, no com a rei, sinó com a súbdit, forçant-lo a satisfer el tribut, i que com no s'averonyien de fer-lo passar per tal servitud. Afegí que demanava major respecte a la dignitat del trono, i que encara que fos cert que tinguis obligació de satisfer el tribut, en gràcia als beneficis rebuts d'ell, devien exceptuar-lo.

Amb gran atenció escoltjà Joan Fivaller el discurs del monarca, i contestà que pensés que havia jurat conservar els privilegis de Barcelona, que els impostos pertanyien a la república i no al sobirà; que amb aquesta condició l'havien aclamat rei; que els consellers sabrien en tota ocasió complir el seu deure sacrificant, si calia, sa vida pels furs de la ciutat; i que l'amonestava per a que no faltés a la consideració que's mereixia Barcelona, sobre tot tenint en compte que la seva conducta incurria en la reprovació general.

De cop, les intencions del monarca no eren pas gaire bones. Aquella humiliació que se li feia sofrir irritava el seu orgull reial. Però aconsellat per alguns personatges del Palau

L'embarc de l'Autonomia

—Es inútil, Paula. Si és noia, no'l vui reconéixer com a fill meu.

El pí de les tres branques

—Decian que estava morto, y todavía da piñas.

que coneixien l'estat d'ànim del poble de Barcelona, el rei Ferran accedí al requeriment solemnit que se li havia fet, i pagà an En Joan Fivaller el dret del vestic, dient-li que per aqueixa vegada havia obtingut la victòria.

Al sortir el conseller segon del Palau Reial i tornar a casa seva, la multitud, extraordinàriament entusiasmada, l'aclàmà, esclatant en grans visques al conseller Joan Fivaller, defensor dels drets de la pàtria.

R. i V.

Aquest número ha estat revisat per la censura

robust com un gästament, tant si és noi com noia, la mare, poc o molt té d'escolar-se. I la mare en aquests casos és el poble decidit, i patriota.

Llegeixo: «Ha fondeado en nuestro puerto otro acorazado: el Alfonso XIII.»

I doncs... l'altre?... que ja està ple? A pesar de la suspensió de les garanties, les nostres autoritats han permès que se celebressin els *Tres Toms*. Caram! Encara diuen que En Gonzalito no és liberal!

Ja ho crec.... Ja'm perdonaran si avui i demà i demà passat em veig obligat a refrenar els entusiasmes.

Els senyors del Govern m'han posat una mordaça i em trobo amb l'impossibilitat de cridar segons què. I tantes ganes d'aixordar als ensopits que tenia.

Acontentem-nos amb donar un crit: —Visca Catalunya!

En les presents circumstàncies aqueix crit val per tots i ho vol dir tot.

Demà, dimecres, gran festa a Barcelona amb motiu de l'Assemblea de representants dels municipis de Catalunya.

Demà, dimarts, d'esser un jorn de esclat patriòtic per a tots els bons barcelonins.

Jo, si el temps lo permet i si el governador no hi té inconvenient, penso sortir de matinet a prendre el sol.

I abans de sortir penjaré al balcó una gran bandera amb les quatres barres.

Encara que només sigui per a fer la guixa a un policia amb bigotis de respall que viu davant de casa.

Estem una mica neguitosos pel resultat que pugui haver tingut la gran Assemblea anunciada per ahir.

Així ho esperem, per al bé i la dignitat de Catalunya.

Uns dels regidors de Tarragona que havia tingut la debilitat de votar contra l'adhesió d'aquell Ajuntament al plebiscit autonomista, s'ha retractat de lo dit i ha enviat la seva firma a la Mancomunitat.

Això és la força de la conciència. Ve't aquí un català que no vol viure amb remordiments.

Ja ho diuen al *Tenorio*:

«un punto de contrición
da a un alma la salvación.»

En Romanones, parlant de Catalunya, no sap dir altra cosa que: «Desgraciadamente aquello está mal».

Si tan mal està i em vol creure a mi, lo millor que pot fer és deixar-ho córrer i retirar-se.

Tan senzill que seria dir-nos als catalans:

—Són ingovernables!... Ahí queda esol...

Arregleu-vos.

I vaia si ens arreglarem.

En Liebknecht i la Rosa Luxemburgo han mort assassinats.

Un piados record pèr aqueixes figures revolucionàries.

El dia de Sant Alfons va haver-hi una gran manifestació monàrquica al Passeig de Colom.

Nosaltres ens creíem que en virtut de la suspensió de garanties no's permetien manifestacions, però es veu que: *aun hay clases Vere-mundo!*

Visca la Justícia!

Visca l'Equitat!

Visca l'Igualtat!...

Visca l'Imparcialitat!

Visca En Prim!...

Visca la Llei de l'Embut!

Xina-Xina!... Na xina-xina-xina!...

Fins una ignoscència «Diada de la Llengua Catalana» que's tenia de celebrar a Vilafranca ha sigut sospesa pel Governador civil.

Fa bé, que dianitre!

On van amb la llengua?...

Barcelona, degut a les exigències dels abastejadors, s'ha trobat aqueixos dies sense carn.

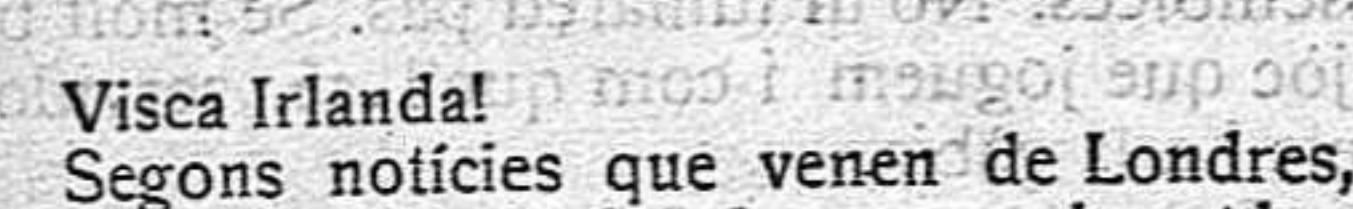
Tant se val.

Ens farem càrec que s'ha avençat la Quaresma.

I el que no'n tingui, que rosegui l'os.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUILLA, carrer del Olim, número 8

REPICS

REPICS

Visca Irlanda!

Segons notícies que venen de Londres, en aquestes hores, ja deu haver proclamat la seva independència.

Se temia, per això, que la cosa no aniria com una seda. Vol dir que hi havia molts per a creure que, a pesar del plebiscit quasi unànim dels irlandesos, hi hauria poca o molta sang.

Es lo que passa amb els parts, per bé que vagin.

Tant si l'infant neix viu com mort, tant si és